

פניני מקראיצי הישר

פניני חכמה ועוסק מתורת רבותינו הקדושים:
האור החיים, הבעל שם טוב, הורע שמשון, הפלא יועץ, הליקוטי מוהרן, והאבי עזר,
שהבטיחו שיהיו 'מליצי יושר' בשמים בעד מי שילמד בדברי תורתם!

"בפירושי שום תשים בינותיך, במראה מקום תן עינים, ויאירו דברי באור החיים, ואז תושע מאלהי השמים, ברוב עושר ושנות חיים, ברכות יחולו על ראשך, כאשר תאזה גם נפשך" (מתוך שיר שכתב רביה"ק בסוף ספרו אור החיים, ונשמט בדפוסים האחרונים. הובא בתולדות רבינו חיים בן עטר, להר"ר מרגליות עמ' 39).
"וראה כתוב [בספר שם הגדולים], דבצרות פולין נגלה [מהר"ם אלשיך] לחכם אחד בהקיץ להצילו מתוך ההפכה על שהיה לומד תדיר דרשותיו, יעויין שם, ומעין כיוצא בזה נגלה אלי בחלום על ספר אור החיים להרב הקדוש מורינו הרב חיים בן עטר זיע"א" (לשון מהר"ה פלאגי ז"ל בכף החיים סימן לא [בנד"מ לב] סעיף נה).
הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א אמר: "שכמו שבדורות הראשונים היה הזוהר הקדוש מסוגל לטהרת הנשמה, כן בזמן הזה מסוגל לימוד האור החיים הקדוש על התורה - לטהר את הנשמה" (דברי דוד השלם הנד"מ אות כד).

האור החיים
רבינו חיים
בר משה
בן עטר
זצוק"ל
נלבע טו תמו תקג

הצדיקים באותם בעולם הזה - מעלים את החומר למחינת הרוחניות הקדושה!

"וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אֲרָבֶעַ הוּא זֹכְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן" וגו' (בראשית כג, ב).

כתב רבינו האור החיים הקדוש זצ"ל (בראשית כג, ב), וזה לשונו: "רמז הכתוב באומרו 'בקרית ארבע', לומר, כי ח"ו לא יתייחס המיתה לצדיקים, אלא שקרית ארבע פירוש עיר שהיתה בנויה מארבעה יסודות [דהיינו גוף האדם - המכונה 'עיר קטנה' (נדרים לב)], והוא בנוי מארבע יסודות אש רוח מים עפר] - נפרדה היא ונסעה מהם [דהיינו נשמת שרה אמנו ע"ה נפרדה מהד' יסודות ונסעה מהם לעולם שכולו טוב]. ואומרו 'היא חברון', פירוש, שהגם שמתה - היא משפעת בהם בחינת החיבור, כי הצדיקים הגם שימותו - הגוף אינו מושלל מהחיים, כי צדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח), וצא ולמד ממעשה דרב אחאי בר יאשיה (שבת קנב:). והטעם הוא, כי בהיותם בעולם הזה - מהפכים בחינת החומר שביסודות לבחינת הרוחניות הקדוש שבנפש באמצעות מעשים טובים והפלת התורה שמשתדלים בעולם הזה, ולהשכילך בדבר, צא ולמד מה שכתב רמב"ם פ"ד מהלכות יסודי התורה דין ה', שישתנה היסוד ליסוד חבירו הקרוב אליו ויהפך העפר למים. וכמו כן ימצא שבאמצעות דביקות האדם בקונו - יתהפכו היסודות כולם ליסוד האש, ויסוד האש - ליסוד אש הנשמה, והבן. ואומרו 'בארץ כנען' - כי העולם הזה יקרא ארץ כנען (זהר ח"א ד"פ ע"א) הוא יצר הרע, ובאמצעות התעצמות כנגדו - ישיג האדם להפליא לעשות בקדושה ובהשגה". עכ"ל.

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אֲרָזֵי אֲבֹרְהֶם הִקְרָה נָא לִפְנֵי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה זֶסֶד עִם אֲרָזֵי אֲבֹרְהֶם" (בראשית כד, יב).

כתב רבינו האור החיים הקדוש זצ"ל (בראשית כד, יב), וזה לשונו: "בטוח היה אליעזר באדונו שתפלתו מקובלת אשר התפלל 'הוא ישלח מלאכו' וגו', והוסיף הוא להתפלל שיהיה הוא ראוי ליעשות הדבר על ידו, כי ימצא לפעמים שתהיה מניעה לקיים דברי התפילה מצד האמצעי, לזה התפלל לאלהי אדונו שיקרה לפניו". עכ"ל.

הבעל שם טוב
רבינו ישראל
ב"ר אליעזר ושרה
זצוקל
נלבעו סיון תקב

"ושאלתי את פי משיח אימת אתי מר, והשיב לי: בזאת תדע, בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעיינותיך חוצה מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועלויות כמוך, ואז יכלו כל הקליפות ויהיה עת רצון וישועה" (איגרת 'עליית נשמה' מהבעש"ט, נדפסה בסוף ספר 'בן פורת יוסף' לתלמידו המובהק בעל התולדות יעקב יוסף).
"על כן כל מה שנתגלה ספר שעל פי דרך הבעל שם טוב, הוא קירוב לגאולה" (דברי שלום - להרה"ק מקאדינוב, בהקדמה ד"ב ע"א).
"ושמעתי כרוז יוצא מן השמים: אשר מי שיאמין בישראל בן שרה שכל עבודתו היה בעד ישראל בכלל ובפרט, וידבר ממנו בתחילת שבוע - יהיה לו שבוע טוב, בתחילת חודש - יהיה לו חודש טוב, בתחילת שנה - תהיה לו שנה טובה, ומזה נעשיתי מלא שמחה, שאף שכבר אהיה בעולם האמת יוושעו בני ישראל על ידי" (ישועות ישראל מעשה יב).

צריך לידע מי כל מאורעותיו ומעשיו בהשגחת ה' יתברך, ואין להתחרט על שום דבר!

"ויהיו זווי שְׂרָה בְּמֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵים שָׁנָה וְזוּי שְׂרָה" (בראשית כג, א).

כתב רש"י הקדוש זצ"ל (שם): "ויהיו חיי שרה וגו' שני חיי שרה - כולן שווין לטובה". עכ"ל.

וכתב בספר דגלי הודיה והמצוה (מצוה עה), וזה לשונו: "מצאתי כתוב בשם הרב ישראל בעל שם טוב זצלה"ה זי"ע, שאמר על מה דאיתא שהרשעים מלאים חרטות, והקשה, אם יש להם תמיד הרהורי חרטה על עבירות שבידם, מפני מה קורא להם רשעים, הרי אמרו (קידושין מט:): המקדש את האשה על מנת שאני צדיק ונמצא רשע הרי זו מקודשת שמא הרהר תשובה בלבו. ופירש הוא ז"ל, שלא קאי על מילי דשמיא, אלא על מילי דעלמא, והפירוש הוא כך, שצריך כל אדם לידע שכל מאורעותיו וכל מעשיו - הכל הוא בהשגחת ה' יתברך, והוא נותן לו במחשבתו לעשות כל מה שהוא עושה, וכמו שנאמר (דברים ת, יח) 'וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל', ותירגם אונקלוס: 'ארי הוא יהיב לך עיטא למקני נכסין', נמצא שאין לאדם להתחרט על שום דבר שעשה, כי הוא היה כך על ידי רצון הבורא יתברך שמו, ואם הוא מתחרט - נמצא שאינו מאמין שהכל הוא בהשגחת ה' יתברך, על כן הם נקראים רשעים, כי לא כן הוא, אלא הכל הוא על פי רצון העליון חוץ מיראת שמים". עכ"ל.

"וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינָן" וגו' (בראשית כד, מב).

כתב בספר עבודת ישראל (פר' חיי שרה ד"ה בשם הרב), וזה לשונו: בשם הרב ישראל בעל שם נשמתו בגנזי מרומים, בפסוק וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינָן, ופירש רש"י ז"ל: "היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ, אמר רבי אחא יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בני"ם וכו'. הנה מפסוק זה גופא יוצא שם לקפיצת הארץ, וזהו פירוש "היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה" וכו', פירוש 'מכאן' גופא מדברים אלה שבזה המאמר. והבן. וזהו פירוש יפה שיחתן של עבדי אבות, כי בשיחתן רומזים סודות נפלאים עם יחודים לקפיצת הארץ, מה שאין ביד בני אפילו על פי תורתן". עכ"ל.

"אוהבי ורעי ותלמידי, כאשר אני מחלה פניהם, בעשר לשונות של תפלה, לברור המנה היפה אשר ייטב בעיניהם בחידושים הללו, ובפרט אחרי מותי כי לימודם יהיה לי להשיב נפש ולעידון רוח ולזכות נשמת, וצדקה תהיה להם וצדקתם תעמוד לעד, לאכול בעולם הזה ולשבוע בעולם הבא, ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת, במוטב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תלו" (מתוך הקדמת רביה"ק זצ"ל לספרו זרע שמשון).
"במסותא בעינא מינייכו, זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד של אמת, וכי מרובה מדת תשלומי חן וחסד ושלמא רבא מן שמיא, ועיניכם תראינה בניו ובני בניו כשתילי זיתים סביב לשלחנכם חכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם, עד יתקיים בכם 'המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו', ונשא נס לגוים ואסף נדחי זרע ישראל, במהרה בימינו אמן" (שם).

הזרע שמשון
רבינו שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל
נחמני זצוקל
נלבעו אלול תקלט

"וְאֶבְרָהָם יִקְחַן בְּאֵם בְּיָמָיו וְהָ בָרָה אֶת אַבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד, א).

כתב רביה"ק הזרע שמשון זצ"ל (פרשת חיי שרה אות ז), וזה לשונו: "במדרש על פסוק זה (ב"ר נט, א), כתיב (משלי טז, לא) 'עֲטַרְתַּת תְּפָאֲרַת שִׁיבָה בְּדָרְךָ צְדָקָה תִּמְצָא', רבי מאיר אזל לממלא, ראה אותם שחורי הראש, אמר, שמא ממשפחת בית עלי אתם, דכתיב (שמואל א, ב, לג) 'וכל מרבית ביתך' וכו'. אמרו לו רבי התפלל עלינו. אמר להם לכו והטפלו בצדקה ואתם זוכים לזקנה, מאי טעמא, דכתיב 'עטרת תפארת שיבה' וכו', ממי אתה למד מאברהם שכתוב בו וכו'. עכ"ל.

וקשה, דילמא הצדקה אינה מועלת אלא היכא דליכא חטא וליכא גזר דין, כמו באברהם, מה שאין כן בני עלי שכבר נתחתם גזר דינם. ועוד, אם למד זה מהפסוק 'עטרת תפארת שיבה' וכו', למה לא אמר 'אתם זוכים לשיבה', ואם כבר הביא הפסוק 'עטרת תפארת' וכו', מה צורך היה לו לומר 'ממי אתה למד מאברהם'.

ויש לומר, שעל הפסוק 'עטרת תפארת' הרגיש קושיא, מהו 'בדרך צדקה', ולא אמר 'בצדקה תמצא'. ומהו זה ה'דרך'.

ואיתא שם בסמוך (ב"ר נט, ג) 'ואברהם זקן', רבי יצחק פתח: 'וגם עד זקנה ושיבה' וכו' (תהלים עא, יח), אמר רבי אחא: אלא שאם נתת לי זקנה, תן לי שיבה עמה, ממי אתה למד מאברהם, על ידי שכתוב בו (בראשית יח, יט) 'ושמר דרך ה', זכה לזקנה, דכתיב 'ואברהם זקן' וכו'. עכ"ל. ויש לדקדק, דאם כן כל מי שמגיע לזקנה, מן הראוי שיגיע אף לשיבה, והרי אנו רואים איפכא, שכמה זקנים מתים קודם שיגיעו לשיבה. ועל כרחך צריך לומר, שהענין כך הוא, שמי שמגיע לזקנה מחמת המזל, אינו מוכרח שיגיע אף לשיבה, אבל מי שמגיע לזקנה מחמת איזה זכות, ובפרט בזכות הצדקה, זוכה אף לשיבה.

והטעם שבמצות הצדקה זוכה לזקנה, יש לומר, משום דקיימא לן (אבות פ"ה מ"א) "בן ששים לזקנה", ובפרק ג' דמועד קטן (כת). אמרינן, "מחמישים עד ששים - זו מיתת כרת", ומי שעושה הצדקה אי אפשר לו למות קודם ששים, שהרי כתיב (משלי י, ב) 'וצדקה תציל ממות', ואם היה מת קודם, הייתי אומר שהצדקה לא הועילה כלום, ואף כשמגיע לששים אינו מוכח שזהו בזכות הצדקה, שהרי "מת מששים שנה - זו מיתת כל אדם", כדאיתא התם, ולכן צריך שיתארכו ימיו עד שבעים שנה, שהוא הזמן של השיבה.

אבל בני עלי שכתוב בהם 'וכל מרבית ביתך ימותו אנשים', דהיינו סמוך לעשרים שנה, אם בזכות הצדקה יחיו עד ששים - שהוא גדר הזקנה, שפיר מוכח בהם זכות הצדקה. ואם כן, רבי מאיר אמר להם, ואתם זוכים לזקנה, שבזכות הצדקה אדם זוכה לזקנה, וכשזוכה לזקנה זוכה נמי לשיבה, ממי אתה למד מאברהם, שבזכות הצדקה זכה לזקנה וניתן לו שיבה עמה.

וזהו שאמר הכתוב 'בדרך צדקה', כלומר, השיבה באה עם הזקנה - שהוא 'דרך' זכות הצדקה. ומה שאמר 'והטפלו' בצדקה, ולא אמר 'עשו', משום דקיימא לן (ב"ב י: ו"ש"ע י"ד ס' רמט ס"ז) דעיקר מצות הצדקה הוא - נותנה ואינו יודע למי נותנה, כמו המטיל לקופה. ולכן אמר 'והטפלו' בצדקה, השתתפו יחד, דבהכי תהיה הצדקה בין כולכם, ותהיה יותר הוגנת, ובוודאי תועיל לכם לפחות עד הזקנה, דתפסת מועט תפסת". עכ"ל.

הליקוטי מוהר"ן רבינו נחמן בר שמוחה ופיוצ וצוקל נלבע יח תשרי תקע"א

שמעתי בשמו שאמר, שכל אחד מאנשיו בוודאי יזכה בסוף לבוא בזה העולם למה שצריך. ואמר, שאין הקב"ה עושה לי זאת חס ולשלום בשום פעם ליקח ממני איזה איש מאנשי באמצע, כלומר רק כל אחד יאריך ימים ושנים עד אשר יזכה לבוא לענינו ולמדרגתו הקדושה, שהוא צריך לבוא בזה העולם, אשר בשביל זה נברא" (חיי מוהר"ן סימן שב).
 "שמעתי בשמו שאמר: הפחות שבאנשי, אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד" (חיי מוהר"ן סימן שיד).
 "אמר בפרוש שהלימוד בחיבוריו הקדושים - הוא אתחלתא דגאולה" (חיי מוהר"ן סימן שמו). "ואמר שיכולין להיות נעשה בעל תשובה גמור על ידי לימוד הספר שלו" (שם סימן שמת). "ואמר שצריכין להשתדל מאד לקנות ספריו, כי אפילו כשעומדין בתיבה ומגדל - הם טובה גדולה, כי ספריו הם שמירה גדולה בבית לשמור גם העשירות וממון האדם מכל ההזקות" (שם סימן שנה).
 מוהר"ן ז"ל אמר: "אמירת ספרי אדמו"ר ז"ל, שהם הליקוטי מוהר"ן, ו'ספר המדות', ו'ה'ספורי מעשיות', ו'ה'שיחות' שלו - ה'אמירה' לבד - מסוגלת להנשמה כמו אמירת ספרי הזוהר והתיקונים" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן דיבורים ממוהר"ן ז"ל אות כו).

על ידי אכילה בכשרות - זוכה להכניע הכסילות, ונתחנש השכל, ואז זוכה לראות ולהבין אור הצדיק:

"ה'שְׂדֵה זְתֵתִי לָךְ וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ זְתֵתִיהָ" וגו' (בראשית כג, יא).

כתב רביה"ק זצ"ל בליקוטי מוהר"ן (תורה יז) וזה לשונו: "כִּי לְפַעְמֵי יֵשׁ שֶׁנֶּחֱשָׁף אֶצֶל אֶחָד אֲוֹר הַצְּדִיק, וְאִינוּ זֹכְה לְהִבִּין וְלִרְאוֹת אֲוֹר הַגְּדוֹל, וְאֵף שֶׁהוּא אֶצֶל הַצְּדִיק, אִינוּ יִכּוֹל לְטַעַם וְלִהְבֵּין וְלִרְאוֹת אֲוֹרוֹ הַגְּדוֹל שֶׁל הַצְּדִיק, שֶׁעַל יְדוֹ יִכּוֹל לְבֹא לְתַכְלִית הַטּוֹב. וְכֵמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ גְּבִי עֶפְרוֹן (ע'י זוהר לך לך דפ"א ע"א, וזוהר ויחי דף ריח ע"א), שֶׁמִּקּוֹם מַעְרַת הַמְּכַפְלָה, שֶׁהוּא שַׁעַר גֵּן עֵדֶן, שֶׁדָּרָךְ שָׁם עוֹלִין כָּל הַנְּשָׁמוֹת, וְאֲוֹרוֹ גְּדוֹל מְאֹד, אֵף עַל פִּי כֵן אֶצְלוֹ הָיָה מְקוֹם חֲשָׁף וְאִפְלָה, וְעַל כֵּן מְקָרוּ בְּשִׁמְחָה רַבָּה לְאֲבָרְהָם, כַּמּוּבָא (זֶהר ח"י שְׁרָה קכח). וְכֵמוֹ כֵּן שֶׁנֶּחֱשָׁף אֲוֹר הַצְּדִיק, שֶׁהוּא מְאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, מִכָּל שַׁכְּן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵף עַל פִּי כֵן אֶצְלוֹ אִינוּ מְאִיר כְּלָל, אֲדָרְבָּא הוּא חֲשָׁף אֶצְלוֹ, וְזֶה מַחֲמַת עֵכִרִית הַמַּעֲשִׂים וְכִסְלוֹת הַשֶּׁכֶל, שֶׁעַל יְדֵי מַעֲשִׂים רַעִים נִתְחַשֵּׁף שְׁכֹלוֹ בְּכִסְלוֹת, דְּהֵינּוּ דַּעוֹת נִפְסָדוֹת וְחֻקִּמוֹת נִכְרָיוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יְרֵמְיָה ד, כב): "חֻקֵּי הַמָּהָה לְהָרַע, וְלִהְיִיטִיב לֹא יִדְעוּ", כִּי עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים - אִינָם יִכּוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כְּלָל בְּשִׁכְלָם לְהִיטִיב, כִּי אִם לְהָרַע, וְעַל יְדֵי כִסְלוֹת הַשֶּׁכֶל, עַל יְדֵי זֶה אִינוּ יִכּוֹל לִרְאוֹת וְלִהְבֵּין אֲוֹר הַצְּדִיק. וְהַתְקוּן לְזֶה, לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כִּסְלוֹת הַשֶּׁכֶל, הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת מִזְבַּח, כִּי עַקֵּר גְּנִיקַת הַכִּסְלוֹת, דְּהֵינּוּ הַקְּלָפוֹת, הוּא רַק מִבְּחִינַת מִזְבַּח (עֵין זֶהר תְּרוּמָה קלט). הֵינּוּ בְּחִינַת אֲכִילָה, כִּי 'שֶׁלְחָנוֹ שֶׁל אֲדָם מִכֶּכֶר קִמְצָח' (בְּרַכּוֹת נה), וּמִשָּׁם עַקֵּר גְּנִיקַתְּם. וְעַל כֵּן אֶפְלוֹ אַחַר אֲכִילַת אִישׁ הַכֶּשֶׁר, בְּהִכָּרַח שִׁיחָה לּוֹ בְּלִבּוֹל הַדַּעַת קֶצֶת אַחַר הָאֲכִילָה, וְזֶה מַחֲמַת שִׁינֵיקַת הַכִּסְלוֹת הוּא מִשָּׁם. אֵךְ צָרִיךְ שְׁלֹא לִתֵּן חִיוֹת לְהַקְּלָפוֹת, כִּי אִם כְּדִי חִיוּנוֹ בְּצִמְצוּם וְלֹא יוֹתֵר. וְאֵז כְּשֶׁהַמִּזְבַּח כֶּתוּקוֹנוֹ, הֵינּוּ שֶׁהָאֲכִילָה בְּכֶשֶׁרֹת כְּרָאוּי, אֵזִי נִכְנָעִים הַקְּלָפוֹת, הֵינּוּ הַכִּסְלוֹת, כִּי אִינוּ נוֹתֵן לָהֶם כַּח וְחִיוֹת, כִּי אִם כְּדִי חִיוּנוֹ בְּצִמְצוּם, שֶׁזֶה מְקָרַח לִתֵּן לָהֶם, כִּיִּדְוַע, אֲבָל אִינוּ נוֹתֵן לָהֶם שׁוּם כַּח וְחִיוֹת יוֹתֵר מִכְּדִי חִיוּתָם.

וְעַל כֵּן עַל יְדֵי אֲכִילָה בְּכֶשֶׁרֹת נִכְנָע הַכִּסְלוֹת וְנִתְרוֹמֵם הַשֶּׁכֶל, כְּמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ בְּגִמְרָא (בְּבָא קַמָּא עב), בְּבִעְיָא דְבָעָא רַבָּא מִרְבַּח נְחִמָּן וְכוּ', לְצַפְרָא אֲמַר לֵה וְכוּ', וְהָיָה דְלָא אֲמַרִי לָךְ בְּאוֹרְתָא דְלָא אֲכָלִי בְּשָׂרָא דְתוֹרָא וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁעַל יְדֵי שְׁלֹא אֲכָל, לֹא הִיָּתָה דַּעַתוֹ צְלוּלָה, כִּי עַל יְדֵי הָאֲכִילָה נִכְנָע הַכִּסְלוֹת וְנִתְגַּדֵּל הַשֶּׁכֶל. אֲבָל כְּשֶׁאֲכָל כּוֹזֵל וְסוּבָא, שֶׁזֶה בְּחִינַת פְּגָם הַמִּזְבַּח, אֵזִי יוֹנְקִים הַקְּלָפוֹת, דְּהֵינּוּ הַכִּסְלוֹת, יוֹתֵר מְהָרָאוּי, וְאֵזִי מִתְגַּבֵּר הַכִּסְלוֹת עַל הַשֶּׁכֶל. אֲבָל עַל יְדֵי אֲכִילָה כְּרָאוּי - נִכְנָעִין כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (זְבַחִים גג): 'מִזְבַּח בְּחֻלְקוֹ שֶׁל טוֹרֵף', זֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ה): 'טוֹרֵף נִתֵּן לִירְאִיו', בְּחִינַת אֲכִילָה בְּכֶשֶׁרֹת, שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִכְּנָעִין וְטוֹרְפִין אוֹתוֹ, הֵינּוּ אֵת הַקְּלָפוֹת וְהַכִּסְלוֹת "וְכוּ". עכ"ל. וע"ע שם באורך.

"וגם אל כל יודעי ספר אשר בכל דור ודור אבקש זאת מאיתם, יעשו עמי חסד של אמת וישתדלו לקרוא דברי בפה מלא וכו', ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ממי שאקבל ממנו טובה - אשתדל לשלם לו במיטבא לבקש רחמים עליו, בני ועמי שמעוני והחיוני ותחי נפשכם" (לשון רביה"ק זצ"ל בספרו 'אורות אילים' שקלים פ"ב ה"ה).
 "וכן אני עני ואביון אפול תחינתי בעשר חילות ואומר: רעי חנוני, וכל אשר כוחכם למעבד לי נייח נפשא עבדו, ואם אזכה לחזות בנועם ה', גם אני אלשמ במיטבא" (לשון רביה"ק זצ"ל בספרו 'אורות אילים' זוח"ק ח"א דף ריו ע"ב).
 "וגם אחלה פני כל יודעי דת, שיקראו בספרי וידרשו מילי ברבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אולי יתעשת האלוקים לי ויזכני שיעשו דברי פירות ובכן נפשי תגיל בה". ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשלם במיטבא לכל מאן דלימטי לי מיניה הנאה" (לשון רביה"ק זצ"ל בהקדמת ספרו 'פלא יועץ').
 "גם אודיעכם רבותי, כי רוח גדול עמון בקריאה בספר הזה ובמילוי האמונו בו, והוא: שאדוני אבי זצוק"ל זיע"א, אומר בהקדמתו לספר בלשון הקודש, ומספר כי יקראו דבריו וידרשו, למען יתנו פרי וימלאום, כי בזה ישנו תועלת וזכות לעולם הבא, והוא נותן מילתו באומרו כי המוצא בדבריו תועלת, מחוייב יהיה הוא לשלם לו טובה, ולבטח תשלום הטובה הוא בכך שישא תפילה שהיה חלקו טוב, "כל המתחייב ומבטיח - בעל חוב נעשה", ולבטח יהיה פועל חובו ובאנו בדברו, ואל יקל בעיניכם הדבר שיהיה לאדם מליץ טוב בעולם הזה ובא אחריו. ויובן כי אלה העוסקים בהפצת הספרים ועושים השתדלויות אחרות למען יקראו הספרים, מחייבים הינם עוד יותר את אדוני אבי זצוק"ל זיע"א. על כן, מתבקש כל אחד לסייע לעשות רצונו של צדיק כאשר תשיג ידו" (לשון רב רביה"ק זצ"ל בהקדמתו לספר 'פלא יועץ').

הפלא יועץ רבינו אליעזר בר יצחק פאפו וצוקל נלבע יח תשרי תקפ"ח

מצול הזמן

"וַיְהִי־זוֹי שְׁרָה מְאֹד שְׁנָה וְעֵשְׂרִים שְׁנָה וְשִׁבְעַ שָׁנִים שְׁנֵי זוֹי שְׁרָה" (בראשית כג, א).

כתב רש"י הקדוש זצ"ל (שם): "ויהיו חיי שרה וגו' שני חיי שרה - כולן שווין לטובה". עכ"ל.

כתב רביה"ק הפלא יועץ זצ"ל (ערך הליכה), וזה לשונו: והזמן יקר הערך וכל רגע שיפסיד הוא פסידא גדולה דלא הדרא, וכבר כתבו חכמי המוסר, שזה דומה למי שאומרים לו קח לך אוצר גדול של זהובים ומנה אותם, וכל מה שתמנה יהיה שלך, שלא ינום ולא יישן לא ייעף ולא ייגע להיות מונה והולך בכל כחו, על אחת כמה וכמה להרוויח חיי העולם הבא ולעשות נחת רוח ליוצרו, ועל זה נאמר אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'. עכ"ל.

עוד כתב רביה"ק הפלא יועץ זצ"ל (ערך חיים), וזה לשונו: "המעמיק בזה, ישתדל מאד להוציא כל חייו בעבודת ה' יתברך שמו, ובכל דרכיו ידעהו, ויהיו כל מעשיו לשם שמים, ויחוס מאד על הזמן אשר הוא חי, שלא להוציא לבטלה, כי הוא יקר הערך מכל חיי העולם הבא. וגם מטעם זה חיובא רמיה על כל איש לשמור בריאותו, ולהשמר מאד לנפשו כדי שלא יאבד טובה הרבה שיכול לקנות בשעה אחת של חיי העולם הזה, ומי שאינו נשמר מכל דבר רע - מתחייב בנפשו, ועתיד ליתן דין וחשבון על כל איבוד הזמן שגורם.

וכבר כתבו בעלי המוסר, מוסר השכל, שאם יאמרו לו לאדם בכמה אתה מוכר שנה אחת מחייך, או אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת, אם יתנו לו כל כסף וזהב - בוז יבז להם, ואיך הוא נותן חיינו בחינם ומציאם לבטלה, וכלה בעשן ימיו, ויובן כי בשחוק וקלות ראש, או בדברים אסורים חטאות ופשעים, באופן שטוב מאד מותו מחיינו, היש סכלות גדול מזה.

מי האיש החפץ חיים יחוס על כל רגע מחייו מלהוציא לבטלה, יותר מאשר יחוס על כסף וזהב רב, ולעולם בלי הפסק יהא רק עסוק בעבודת בוראו במעשה או בדבור או במחשבה. ועבודת המחשבה - ליראה ולאהבה את ה' הנכבד והנורא ולדבקה בו וכדומה, היא עבודה תדירית, ויכול לעשותה תמיד בשבת ובלכת ובשוכבו ובקומו ובהיותו עוסק בעסקיו וטרוד בפועליו ובהיותו עוסק באכילה ושתייה או בעומדו תוך כנסיה, זאת העבודה אל תחסר לאיש טוב וישר, והמישרים אורחותם - תמיד ה' לנגדם, וזה כל האדם. ואשר לא עצר כח ליחד לבבו לחשוב מחשבות טהורות תמיד, יבחר לו את הקל, הקול קול יעקב, ולא ליפסוק פומיה מגירסא בשבת ובלכת במקום נקי, וילמוד מה שהוא בקי ושגור בפיו בעל פה, כגון פרשת התמידי, פרשת שמע וכדומה, וכן איזו משניות שגורות, כגון יהודה בן תימא, רבי חנניא בן עקשיא וכדומה, חוזר אפילו אלף אלפים פעמים. והכי אמרו רבנן (תנא דבי אליהו זוטא פ"ב) שאפילו אדם לומד כל היום כולו פסוק 'ואחות לוטן תמנע', הקב"ה קובע לו שכר כעוסק בנגעים ואהלות, וכל אדם אינו חייב אלא כפי יכולתו כך היא חובתו, ואין פוטר אותו, ועם כי אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא בענין זה, על כל פנים אשר בכחו לעשות יעשה, ויזכור צור קדושו, ויבחר הרע במיעוטו, ואל יפנה אל מדעתו, והבא ליטהר מסייעין אותו". עכ"ל.

האבי עזרי
רבינו אלעזר מנחם
מן בר עזריאל שך
זצוקל
נלבע טו מרחשון תשס"ב

"וכן אני מבקש מכל אלו התלמידים היודעים שקיבלו תועלת ממני, הן בתורה והן ביראת ה' והן במידות, שיעשו חסד עמדי וילמדו בעד עילוי נשמתו, אפילו משנה אחת או מחשבה אחת של מוסר, ויהיה זה שכרי, כי גם אני מסרתי את נפשי להצלחתכם בלימוד, ואם יהיה בידי לעשות ולהמליץ לטובתכם אעשה בלי נדר" (מצוואת רביה"ק זצ"ל).

הזכר יעקב
רבינו יעקב בר
אברהם ורחל לוי
זצוקל
נלבע יא אלול תשל

"בקי עצום בכל ממכני התורה והחכמה וכו', איש טמיר ונעלם וכו', וגם היה בקי מאד בכל החכמות וכו', וימליץ טוב בעבורם" (מתוך הסכמת השבת הלוי זצ"ל)
"וכל המסייעין והתומכים ינצלו מכל עקתין בישינן, ויצליחו בכל דרכיהם, ויזכו לראות בישועת כלל ישראל במהרה" (מתוך הסכמת האדמו"ר מויזניץ זצ"ל)

לייקר את הזמן

"ויהיו זמני שְׁרָה מאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי זָמַי שְׁרָה" (בראשית כג, א).

וכיון שהאדם גדול מאד ומסוגל לעלות הרבה, לכן התביעה גם כן גדולה מאד, הקב"ה מדקדק כחוט השערה, משום שאין עוסקים עם ילדים קטנים או עם דברים מגושמים, אלא עם דרגה של אדם! ולכן יכולה להיות עליו תביעה, והתביעה היא שכל מילה תהיה כראוי, שכל רגע יהיה מנוצל, וכל תנועה תהיה מחושבת, לייקר כל רגע ולתת עליו דין וחשבון.

ונראה לפרש כך במה שכתוב בפרשת חיי שרה (בראשית כג א) 'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה', ושאלו המפרשים מהי החזרה של 'שני חיי שרה'. אלא שאפשר לחיות קכ"ז שנים, ואינם אלא מספר השנים אבל לא מספר של החיים, אפשר לחיות קכ"ז שנה ואילו החיים הם שבע שנים בלבד, כי הדבר תלוי כמה שחיים!

שרה היתה עם חיים שלמים, 'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה', היא חיה את כל קכ"ז השנים, כל רגע היה מנוצל, לא היה בזבוז של הזמן, כל רגע היה רגע. ומטעם זה היתה תביעה על אברהם כשאמר (בראשית טו, ח) "במה אדע", וכן במה שאמר יעקב אבינו (בראשית ל, ב) "התחת אלקים אנכי", שלא היה כהוגן, לא כך עונין את המעוקות.

ולהבדיל גם במושגים שלנו, אנו מבינים שהנה כאשר דיפלומט מדבר, כל מילה יכולה לגרום מלחמה או שלום או דבר אחר, וצריך להזהר בכל מילה, ובלא זה אינו דומה לדרגת האדם!

(מחשבת מוסר ח"א עמ' קנב)

העלון מוקדש לעילוי נשמת רבותינו הקדושים

האור החיים - רבינו חיים בר"ם משה בן עטר זצוק"ל, נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג
הבעל שם טוב - רבינו ישראל בר"ם אליעזר ושרה זצוק"ל, נלב"ע ו' סיון תק"ב
הזרע שמשון - רבינו שמשון חיים בר"ם נחמן מיכאל נחמני זצוק"ל, נלב"ע ו' אלול תקל"ט
הליקוטי מוהר"ן - רבינו נחמן בר"ם שמחה פגינא זצוק"ל, נלב"ע י"ח תשרי תקע"א
הפלא יועץ - רבינו אליעזר בר"ם יצחק פאפוי זצוק"ל, נלב"ע כ' תשרי תקפ"ח
האבי עזרי - רבינו אלעזר מנחם מן בר"ם עזריאל שך זצוק"ל, נלב"ע ט"ז מרחשון תשס"ב
הזכר יעקב - רבינו יעקב בר"ם אברהם ורחל לוי זצוק"ל, נלב"ע י"א אלול תשל

לעילוי נשמת

מזן הראש"ל הגאון רבי **עובדיה יוסף בר"ם יעקב וגורג'ה זצ"ל** | מזן הראש"ל הגאון רבי **מרדכי צמח בן מזל טוב זצ"ל** | מזן שה"ת הגאון רבי **שמריהו יוסף חיים בר"ם יעקב קנייבסקי זצ"ל** | הגאון רבי **יעקב חי בן מרגלית זצ"ל** | הגה"צ רבי **יעקב שמשון בר"ם משה יהושע לנדמן זצ"ל** | ר' **יחיאל מיכל בן מרים** - נלב"ע ל במרחשון תשע"ד | הגה"צ רבי **נסים פרח בר"ם מיימון וסוליקה זצ"ל** | הגאון רבי **אפרים בר"ם אברהם ברוך גרינבלט זצ"ל** - נלב"ע ב' שבט תשע"ד | **שלמה בן סלחה ז"ל** - נלב"ע י"ט אלול תשנ"ד | **חנינה בת חביבה ע"ה** - נלב"ע י"א אלול תשס"ז | **יוסף בן ורה ז"ל** - נלב"ע י"ז חשון תשמ"ז | **אמה בת שושנה ע"ה** - נלב"ע י"ט סיון תשנ"ב | **נוריה נורית בת עזריה ע"ה** - נלב"ע ט"ז חשון תשס"ח | **אברהם בן שרה ז"ל** - נלב"ע ז' אדר א' תשע"א | **נתנאל בן שמחה ז"ל** | **עזריה בת חצילה ע"ה** | **דוד יהודה בן מזל ז"ל** | **רחל בת מרים ע"ה** | **הדר בת רחל נעמי ע"ה** | **אברהם שלום בן ברוך בנדעט ז"ל** | **מאשה רבקה בת טובה ע"ה**

"וַיִּקְרָאוּ לְרַבֵּקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הַתְּלָכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה וְתֹאמְרִי אֵלָיו" (בראשית כד, נח).

הקשה הנודע ביהודה (מהדו"ק חאהע"ז ס' ס"ד ד"ה גמ) איך קידש יצחק את רבקה ע"י שליח, הרי השליח הוי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים, פירוש, שאוסר את האשה לכל העולם, שהיתה מותרת להם קודם לכן.

ותירץ, שכיון שיכול השליח לקדשה לעצמו, מיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה. וכך יש לפרש בכוונת הפסוק 'ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה', רצונם לומר, האם את מסכימה להתקדש לאליעזר, שמצינו את הביטוי "הזה" גבי קידושין, כדכתיב את בתי נתתי לאיש "הזה", ואחר שהסכימה להתקדש לשליח, שפיר קידשה אליעזר ליצחק המשלח, דמיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה.

"וַיָּבֹאֶהָ יַצְוֹק הָאֵהָלָה שְׂרָה אִמּוֹ וַיִּקְוּ אֶת רַבֵּקָה וְתָהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבֶהָ וַיִּנָּזֶם יַצְוֹק אֲזוּרֵי אִמּוֹ" (בראשית כד, טז).

תרגם אונקלוס: וחזא והיו תקינן עובדהא כעובדיה שרה אמיה, ונסיב ית רבקה והות ליה לאינתו ורחימה. ע"כ. מצינו שלא הסתכל יצחק על החן ועל היופי, וכמו שכתבו בסוף משלי "שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל", אלא על היראת שמים, שעשתה את אשר אמו שרה עשתה, ורק אז לקחה לאשה ואהבה. **ויש ללמוד מכאן מוסר השכל בזמנינו, שאין להסתכל על החיצוניות בשידוך, ורק לאחר החתונה רואים שלא הכל טוב ושפיר.**

(זכר יעקב פרשת חיי שרה)

שפע ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות

מאיר דהן | ברוך בן צור | מיכאל איתן בן שושנה | אליהו גורגוב | דוד אטיאס | אלישע אטיאס | דוד אביטל | עדי אביטל | ירוחם בן מרים פרח | נדב תורגמן | שי תמם | אלחנן פנחסוב | יזהר שאול | שלמה שאול | יעקב אייזיקס | אלעד סופר | רונן חזי | דוד מגידש | יחזקאל נתנאל | דניאל נחמיאס | ניר בר | דני ודליה זית | ניתאי והילה קפלן | יונתן עמרן | יצחק גלצר | משפחת שושני | מזל נעמי בת נורית נורית - רפואה שלימה ובריאות איתנה | דוד בן מזל נעמי - רפואה שלימה ובריאות איתנה | יעקב אברהם בן מזל נעמי וחני חנינה בת דליה וכל יוצאי חלציהם - בריאות איתנה והצלחה בכל מעשי ידיהם ונחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם | מאיר יצחק שמעון בן מזל נעמי - ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו

ניתן לתרום להוצאת הגליונות
"מליצי יושר", באמצעות PayBox
למספר 050-3280226
ולציין "עבור מליצי יושר"

© כל הזכויות שמורות. יו"ל ע"י מוסדות התורה "אביר יעקב" - בראשות מו"ר הרה"ג יעקב ראש שליט"א.

ניתן לקבל את הגליון במייל: Oro.Shel.Olam@gmail.com

ניתן להקדיש את הגליון: לע"נ, להצלחה, לפרנסה, לבריאות, לזיווג הגון, לזרע של קיימא, ולכל הישועות, והוא בדוק ומנוסה!
לברורים: ניתן ליצור קשר במייל - Oro.Shel.Olam@gmail.com או בטלפון: 052-7142437 בין השעות 13:00 - 15:00 בלבד